

Pest preventie protocol KC Papenvoort

September 2024

INHOUDSOPGAVE

Inleiding: vluchtelingen	3
Een gedragsprotocol op KC Papenvoort	4
Pestpreventie KC papenvoort	6
Wat bedoelen we met pesten?	8
Hoe kinderen pesten	9
Stappenplan pestpreventie	10
Wat kunt u doen als ouder/opvoeder	11
Wat we van u verwachten	11
Wat u van ons mag verwachten	12

Inleiding: vluchtelingen

Bij vluchtelingenkinderen is bijna per definitie sprake van trauma. In soms korte tijd hebben ze een serie belastende ervaringen opgedaan.

- Ze zijn vaak getuige geweest van gewelddadigheden;
- Hebben gezins- en/of familieleden verloren;
- Zijn het contact met familieleden kwijtgeraakt;
- Hebben een vlucht meegemaakt.

De ouders en/of verzorgers, op wie jonge kinderen moeten kunnen steunen, zijn in dergelijke situaties gestrest en ontredderd en kunnen vaak geen steunpilaar zijn voor hun kinderen. Wanneer een gezin vervolgens op een veilige plaats is aangekomen, is er het risico van een volgende serie van belastende ervaringen.

Het gezin moet zich aanpassen aan een andere cultuur, in een onbekende gemeenschap. Kinderen moeten wennen aan een voor hen onbekende schoolcultuur. Dit geldt zeker voor kinderen uit een situatie waar sprake was van gebrekkige scholing. Daarnaast spelen nog problemen met:

- De taal;
- Armoede;
- Etniciteit;
- Risico's op het gebied van discriminatie en pesten.

"Het zou bijna verwonderlijk zijn wanneer er bij deze kinderen geen ernstige stress optrad". In andere culturen (zoals in Oekraïne) wordt anders aangekeken tegen de geestelijke gezondheidszorg dan in de westerse landen. Uit angst voor een stigma wordt in veel gevallen contact met een psycholoog of psychiater afgewezen. Verder blijkt dat de effectiviteit van een traumabehandeling gehinderd kan worden door een gebrekkige beheersing van de taal.

De Jong, A. & De Jong, W. (2015) Ontwrichte kinderen in het onderwijs een verborgen epidemie.
<https://wij-leren.nl/ontwrichte-kinderen-vluchtelingen.php>

Een gedragsprotocol op KC Papenvoort

Vluchtelingenkinderen (en hun ouders) bevinden zich vaak in een lastige situatie, waarbij de actuele stressvolle omstandigheden kunnen zorgen voor herbeleving van traumatische herinneringen en die hen tegelijkertijd beletten de eerdere traumatische ervaringen te verwerken en (weer) vertrouwen te krijgen in zichzelf, de ander en de wereld om hen heen. Deze ervaringen in de kinderjaren kunnen op latere leeftijd leiden tot problemen op het gebied van gezondheid en maatschappelijk en psychisch functioneren. Door het formuleren van de afspraken rondom gedrag (en pesten) en de inzet van kunnen we de kinderen op school positieve ervaringen laten op doen en zichzelf sterk laten voelen. Door herhaalde positieve ervaringen kunnen kinderen nieuwe verbindingen aanleggen en herstellen van trauma en hetgeen ze hebben meegemaakt.

Sociaal emotionele ontwikkeling

Een kind dat zich goed voelt is tot meer in staat en dat bevordert de leerprestaties. We bevorderen dit welbevinden en een veilige omgeving door de vaste schoolafspraken (bijlage 4) de verschillende groepsregels en een pestpreventieprotocol. *Na 10 weken vult de leerkracht in het onderwijskundig rapport de observatielijst voor de sociale emotionele ontwikkeling en werkhouding in. Tevens worden de 1ste 8 vragen van ZIEN ingevuld (na 20 weken alle vragen). Indien nodig wordt er voor een leerling de sociaal emotionele leerlijn in Parnassys en het sociaal emotioneel ontwikkelingsplan ingevuld. (NOG UITZOEKEN)*

Trauma

Het lesgeven aan vluchteling kinderen behoort tot één van de zwaarste klussen in het Nederlandse onderwijs en is in complexiteit en zwaarte vergelijkbaar met het speciaal onderwijs (boek; Ontwrichte kinderen in het onderwijs).

"Vluchtelingen- en asielzoekersleerlingen verdienen qua aandacht en uitrusting een speciaal-onderwijs-behandeling", dat wil zeggen:

1. Kleinere klassen;
2. Specifieke leer middelen;

Meer specialistische begeleiding

Leraren die met deze groep leerlingen werken, hebben te maken met een continue in- en uitstroom. Er is geen sprake van stabiele leerling groepen, die de broodnodige structuur en veiligheid aan de leerlingen bieden. Het hele scala aan traumareacties is op bijna alle leerlingen van toepassing. Voor deze leerlingen geldt in feite: 'geen passend onderwijs'.

De Jong, A. & De Jong, W. (2015) Ontwrichte kinderen in het onderwijs een verborgen epidemie.
<https://wij-leren.nl/ontwrichte-kinderen-vluchtelingen.php>

Het is voor ons vaak onbekend met welke trauma's de kinderen binnen komen in onze school. De leerlingen kunnen dit op verschillende manieren uiten, met:

- Boos gedrag;
- Teruggetrokken gedrag;
- Huilen;
- Woede aanvallen.

Vaak is het verrassend hoeveel veerkracht de kinderen hebben en hoe veilig de school voor hen voelt. Het team krijgt daarbij ondersteuning van het CJG, heeft gesprekken met de kwaliteitscoördinator (Anna Bosma), contact met jeugdarts/verpleegkundige, cursus traumasensitief werken (Anna Foget), GGZ de Evenaar (Willeke de Jong), ondersteuningsbureau Expertiseteam (Philiene Woltmeijer) Impuls en Attenta, studiedag LOWAN enz.

‘Getraumatiseerde kinderen hebben vaak moeite met leren, het reguleren van hun emoties en hun gedrag, en met vertrouwen in zichzelf en anderen. (..) Het gedrag van deze kinderen is vaak moeilijk te begrijpen. Dit kan leiden tot gevoelens van machteloosheid en frustratie.’

Coppens, L., Schneijderberg, M., van Kregten, C. (2024) Lesgeven aan getraumatiseerde kinderen.

Kleinere klassen

We werken met stam- en niveaugroepen. Per stamgroep hebben wij de criteria niet meer dan 20 leerlingen in de groep. Elke stamgroep kan bestaan uit 3 leerjaren waarbij 1 leerjaar ook al bij een andere stamgroep zit. Dit ligt aan het leerlingaantal per stamgroep. Bij de kleutergroep is naast de groepsleerkracht ook fulltime een onderwijsassistent aanwezig. Bij de groepen vanaf leerjaar 3 t/m 8 zijn in ieder geval 2 onderwijsassistenten aanwezig in de ochtend die wisselend per groep worden ingezet.

Specifieke leermiddelen

Specifieke leermiddelen naast de traumasensitief lesgeven- trainingen die wij hebben of aan gaan schaffen ten aanzien van gedrag/ pesten/ trauma's zijn;

- Methode ‘Wereldreizigers’ (Doel is de kinderen op verhaal te laten komen om zo hun veerkracht te versterken);
- Het spel ‘Gedragen Gedrag’ (Het doel van het spel is om gewenst en ongewenst gedrag bespreekbaar te maken en samen tot afspraken en regels te komen); **aangeschaft**
- Methode ‘Mondeling Nederlands Nieuw (Doel is veel aandacht voor interactie tussen leerling en leerkracht en tussen de leerlingen onderling. In Mondeling Nederlands Nieuw wordt ook nadrukkelijk ruimte gegeven aan de eigen taal van de leerlingen);
- **Verder: invullen van een vragenlijst door de leerkracht, het leerling Sociale veiligheidsmeting instrument t.a.v. ‘leer- en leefklimaat’**

Pestpreventie KC papenvoort

Onze visie op schoolveiligheid

Vanuit onze visie vindt het team van Papenvoort een goed pedagogisch klimaat op het Kindcentrum belangrijk. Veiligheid speelt hier een belangrijke rol in. Veiligheid is een essentiële voorwaarde om goed te kunnen functioneren op school en om tot ontwikkeling te komen. Ieder draagt zelf actief bij aan het versterken van deze veiligheid. Dit gebeurt door zichzelf te houden aan de schoolafspraken en rekening te houden met anderen. Onder andere via observaties houden wij de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen bij. Zodra wij merken dat kinderen zich niet veilig en vertrouwd voelen, ondernemen wij in overleg met de ouders, actie. Omdat het gedrag op school en thuis een wisselwerking heeft, verwachten wij van ouders hetzelfde. Als ouders thuis constateren dat de school niet veilig is voor het kind, verwachten we dat u dit met ons bespreekt. Zo geven wij o.a. handen en voeten aan de driehoek van kind-ouder-school. Als uitgangspunt geldt dat school een plek moet zijn waar rust heerst, waar leerlingen, medewerkers, ouders zich thuis voelen en veilig weten. Waar alle betrokkenen respectvol, prettig en vriendelijk met elkaar omgaan.

Veiligheid op Kindcentrum Papenvoort

Dat betekent het volgende voor onze leerlingen, ouders en medewerkers.

Voor leerlingen dat zij:

- niet pesten of gepest worden;
- zichzelf mogen en kunnen zijn;
- weten dat geweld, (seksuele) intimidatie, pesten en discriminatie niet getolereerd;
- bij iemand terecht kunnen als er problemen zijn;
- serieus genomen worden door personeelsleden en overige medewerkers;
- op de hoogte zijn van de duidelijke afspraken over dit alles.

Voor ouders/verzorgers dat zij:

- erop kunnen vertrouwen dat hun kinderen graag naar school gaan;
- weten dat een prettige omgang wordt bevorderd;
- weten dat geweld, (seksuele) intimidatie, pesten en discriminatie niet getolereerd;
- een open oor kunnen vinden voor problemen;
- weten dat signalen worden opgepakt en problemen aangepakt;
- serieus genomen worden door personeelsleden en overige medewerkers;
- weten dat er duidelijke afspraken over dit alles zijn, vastgelegd in protocollen rondom
- schoolklimaat en veiligheid.

Voor alle medewerkers dat zij:

- met respect bejegend worden door leerlingen, ouders/verzorgers en collega's,
- betrokken worden bij het scheppen van een goede werksfeer;
- weten dat geweld, (seksuele) intimidatie, pesten en discriminatie niet getolereerd;
- ergens terecht kunnen met signalen;
- weten dat signalen worden opgepakt en problemen worden aangepakt;
- duidelijkheid hebben over wat er gebeurt bij calamiteiten;
- weten dat er duidelijke afspraken over dit alles zijn, vastgelegd in protocollen rondom
- schoolklimaat en veiligheid.

Wat bedoelen we met pesten?

Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische- en/of fysieke mishandeling door een kind of een groep kinderen van een kind dat niet in staat is zichzelf te verdedigen.

Bij pesten speelt het volgende:

- Het is systematisch;
- Er is sprake van ongelijk verdeelde macht;
- Psychische en fysieke schade;
- De kinderen zijn niet weerbaar.

Definitie van plagen

- Er is sprake van een incident;
- Bijna of geheel gelijke macht;
- Geen blijvende schade;
- Wel voldoende weerbaar.

Hoe kinderen pesten

Met woorden:

- Vernederen: Hou jij onze handschoenen maar even vast, dat is toch het enige dat jij kunt;
- Schelden: Viezerik, vuurtoren, schele;
- Dreigen: Je vertelt het niet aan de meester, want dan pakken we je straks;
- Belachelijk maken, uitlachen;
- Kinderen niet bij hun eigen naam noemen maar altijd bij een bijnaam;
- Gemene briefjes schrijven.

Lichamelijk:

- Trekken aan kleding, duwen, sjorren;
- Schoppen en slaan;
- Krabben, bijten en haren trekken;
- Met wapens: messen, stokken.

Door achtervolging enz.:

- Achterna lopen, opjagen;
- In de val laten lopen, klem zetten;
- Opsluiten.

Door uitsluiting:

- Doodzwijgen: niet reageren op wat het kind doet of zegt, niet tegen hem/haar praten;
- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op

een verjaardag.

Door stelen of vernielen van bezittingen:

- Afpakken van kledingstukken en andere spullen.
- Beschadigen van spullen: klieren op boeken, schoppen en gooien met een schoeltas,
- banden lek steken.

Door afpersing:

- Dwingen om geld of spullen af te geven.
- Dwingen om iets voor de pester(s) te doen: geld of snoep meenemen, een klus opknappen.

Stappenplan pestpreventie

Iedere melding en/of signalering van pestgedrag wordt serieus genomen. Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij er eerst zelf (en samen) uit te komen. Op het moment dat een leerling er niet uitkomt legt hij/zij dit voor aan de leerkracht. Op het moment er een melding wordt gemaakt van pestgedrag of de leerkracht signaleert pestgedrag, worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1 Individueel gesprek

De leerkracht heeft een individueel gesprek met de betrokken leerlingen. Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. De leerkracht stelt hierbij de KC'er op de hoogte en maakt een korte notitie in Parnassys

Als eerste worden de ouders op de hoogte gesteld en vervolgens de betrokken partijen zoals BSO en het team. Leerkracht zal nauwkeurig observeren en registreren in het digitaal leerlingvolgsysteem (Parnassys).

Stap 2 Gezamenlijk gesprek

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de betrokken leerlingen. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen. Als er meerdere leerlingen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik gemaakt kan worden van beschikbare methoden. Er vindt op korte termijn een eerste evaluatie plaats met de kinderen over de gemaakte afspraken. Er wordt terugkoppeling naar de ouders gedaan. Leerkracht zal nauwkeurig observeren en registreren in het digitaal leerlingvolgsysteem (Parnassys).

Stap 3 Wanneer het pestgedrag niet stopt

Wanneer blijkt dat er signalen zijn dat de situatie niet is verbeterd wordt er in samenspraak met de KC'er een (groeps)plan gemaakt. De betrokken ouders zullen op de hoogte gesteld worden van dit plan. Dit plan wordt voor een nader te bepalen periode opgesteld en geëvalueerd. Dit plan wordt met de KC'er geëvalueerd en betrokken ouders worden geïnformeerd. Wanneer de doelen zijn behaald wordt het plan afgesloten. Wanneer de gestelde doelen niet zijn behaald, volgt stap 4.

Stap 4 Wanneer doelen niet zijn behaald

Wanneer de doelen van het groepsplan niet zijn behaald, zijn de volgende 2 stappen mogelijk:

1. Doelen bijstellen, opnieuw stap 3 volgen.
2. Groot overleg: aanwezig KC'er, directie en betreffende leerkracht(en).

Wanneer een individueel traject nodig is, wordt de betreffende leerling besproken in het ZAT of ondersteuningsteam (OT CKC Drenthe). Tijdens dit overleg wordt gekeken welk traject op dat moment het meest geschikt is. Er wordt een terugkoppeling naar de ouders gedaan. Alle afspraken worden geregistreerd in Parnassys.

Voor kinderen die onderwijs volgen op KC Papenvoort, geldt dat in uitzonderlijke gevallen het College van Bestuur, in overleg met de directie moet besluiten een kind (tijdelijk) geen toegang te verlenen tot de eigen groep of het kindcentrum. Het betreft hier een schorsing of verwijdering.

Ook dit kan alleen met een goede onderbouwing. Meer informatie kunt u lezen op de website van CKC Drenthe 'Protocol aanmelding, toelating en weigering; schorsing en verwijdering Onderwijs'.

Wat kunt u doen als ouder/opvoeder

Het belangrijkste advies aan alle ouders is, om, wanneer uw kind vertelt dat het wordt gepest, te vragen wie het doen, wat zij doen en waar zij het doen. Geeft u deze informatie alstublieft door aan de groepsleerkracht en/of kwaliteitscoördinator en/of directie, waarna de school het vastgestelde protocol toepast.

Uw kind is SLACHTOFFER, hij/zij wordt gepest:

- Steun uw kind, luister naar zijn/haar verhaal, leg de schuld niet bij uw kind.
- Bespreek met uw kind de stappen die u gaat ondernemen, zoals het bespreken met de leerkracht of iemand anders. Mocht uw kind dit lastig vinden, probeer uw kind dan te overtuigen dat het bespreken belangrijk is.
- Houd een logboek bij met daarin wie wanneer pest, hoe enz. Zo krijgt u een duidelijk beeld van de situatie.
- Zoek samen naar manieren om op het gepest te reageren.
- Zoek vrienden, hobby's waar uw kind zich wel goed voelt. Dat kan uw kind het nodige zelfvertrouwen geven.

Uw kind is een PESTER, het pest anderen:

- Ga na wat er precies gebeurt. Praat met uw kind, zijn leraar, trainer, vrienden...
- Leg het verschil uit tussen plagen (onschuldig en kort) en pesten (hard en om te kwetsen)
- Zeg duidelijk dat pesten niet kan. Vraag uw kind om onmiddellijk te stoppen.
- Wijs op het verdriet dat het pesten veroorzaakt. Probeer de gevoelens van het slachtoffer te verwoorden. Zo vergroot u het inlevingsvermogen van uw kind.
- Geef uw kind kansen om het goed te maken met de leerling die gepest wordt.

Uw kind is een OMSTANDER, een meeloper, het kijkt toe?

- Vraag wat er precies gebeurt (in de klas en na schooltijd).
- Stimuleer uw kind om de leerkracht zelf op de hoogte te brengen. Maak een verschil tussen 'klikken' en 'melden'. 'Klikken' doe je omdat je wil dat iemand een straf krijgt. 'Melden' omdat je wil dat iets ophoudt.
- Bespreek de stappen die u eventueel wilt ondernemen, bijvoorbeeld aan de leerkracht vertellen. Mocht uw kind dit lastig vinden, probeer uw kind dan te overtuigen dat het bespreken belangrijk is.
- Maak uw kind duidelijk dat het gepest moet stoppen. Bedenk samen oplossingen. Steun uw kind om iets te ondernemen.

Voor meer informatie over pesten, kijk op <https://www.stoppestennu.nl>.

Wat we van u verwachten

Om adequaat in te kunnen grijpen op pestgedrag zijn korte lijntjes en directe open communicatie tussen ouders en team essentieel. We willen dat kinderen zich prettig en veilig op school voelen. De korte lijntjes stimuleren we door onder andere vier vooraf geplande oudergesprekken per jaar, of tijd te maken voor een gesprek op een moment dat dit nodig is. Voor schooltijd zijn wij als team zichtbaar totdat we de kinderen meenemen naar het klaslokaal. Na schooltijd lopen wij met de kinderen mee naar buiten. Dit zijn momenten om even kort contact met elkaar te hebben.

We vinden het belangrijk dat, als er iets is, u dit ook aan ons meldt. Dit doen we bij voorkeur op school en niet via telefoon, Social schools of mail. Dit om de situatie goed met elkaar te kunnen bespreken. De eerste lijn in zulke situaties is altijd de groepsleerkracht van uw kind. In de komende hoofdstukken kunt u lezen dat u ook altijd betrokken wordt als er een actie uitgevoerd wordt. Als u het gevoel heeft dat u niet gehoord wordt, dan kunt u bij de directeur terecht om samen naar een oplossing te zoeken. In het woord 'samen' ligt ook de kern van de oplossing. Pesten is niet uitsluitend iets van school of thuis. Als we samen alert zijn en ons inzetten voor een goede sfeer dan zijn de verdere stappen in dit plan overbodig.

Wat u van ons mag verwachten

Zoals genoemd willen we door middel van een goed pedagogisch klimaat pesten voorkomen. We willen hierin preventief werken en proactief zijn. Dit doen we op de volgende manier.

Methode sociale- emotionele vorming

Wij werken met een methode voor de sociale- en emotionele vorming specifiek voor vluchtelingen. Daarnaast hebben we 5 (PBS)basisregels die in alle groepen besproken worden. We gebruiken dan de PBS manier om te communiceren met elkaar. (dit gaan we in schooljaar 2024-2025 verder uitwerken)

Door het inzetten van een methode werken we structureel aan een goed pedagogisch klimaat. Dit doen wij vanaf schooljaar 2024-2025 met de methode Wereldreizigers. En het spel: gedragen gedrag (van Stichting School & Veiligheid).

Wereldreiziger ondersteunt ons door middel van inzet van de methode met de thema's onder andere: *wie ben ik, thuis, feesten en andere belangrijke dagen, spel en spelen, vriendschap en afscheid nemen.*

'De zeven kenmerken van welbevinden het jonge kind zijn:

- Openheid
- Nieuwsgierigheid
- Levenslustigheid
- Tevredenheid
- Ontspannenheid
- Zelfvertrouwen
- Evenwichtigheid

'Een kind heeft honderd talen, oftewel veel verschillende manieren om zichzelf te laten zien en te uiten. De pedagogisch professional heeft de taak goed te luisteren en te kijken naar wat een kind precies vertelt. Volwassenen zien praten vaak als enige manier van communiceren. Maar kinderen kunnen ook non-verbaal spreken. Bijvoorbeeld met hun lichaam, door aanraking of met gedrag, creaties, spel, emoties en geluiden.'

[Het welbevinden van vluchtelingenkinderen in de kinderopvang | Nederlands Jeugdinstituut \(nji.nl\)](https://nji.nl)

Kinderen en jongeren zitten op school om te leren en zichzelf te ontwikkelen. Dit lukt alleen als zij een positieve mentale gezondheid (welbevinden) hebben. Met welbevinden bedoelen we bijvoorbeeld:

- een positief gevoel en positief in het leven staan;
- zelfvertrouwen;
- doorzettingsvermogen en energie;
- een gevoel dat je ertoe doet;
- het goed weten omgaan met je eigen emoties.

Welbevinden gaat niet alleen over het emotionele aspect van 'je gelukkig en tevreden voelen'. Het gaat ook over gedragsmatige, lichamelijke en sociale factoren. Bijvoorbeeld voldoende slaap, (gezond) eten en beweging en je veilig voelen.

Naast het werken aan een goed pedagogisch klimaat werken we simultaan aan gezonde voeding middels o.a. schoolfruit, burgerschap en digitale geletterdheid (in ontwikkeling). Dit doen we door de lessen uit Mondeling Nederlands nieuw (en alle sub methoden die daarbij horen). Vooral de gesprekken/dialogen zijn van belang. Ook de tekst van de week helpt bij het verder ontwikkelen van burgerschap en digitale geletterdheid. Deze combinatie zorgt ervoor dat wij dekkend en geïntegreerd aanbod hebben op dit gebied.